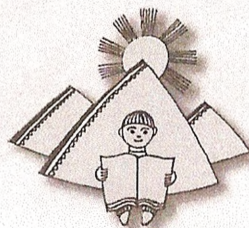

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА” (УКРАЇНА)
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ ДВНЗ “ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА” (УКРАЇНА)
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ ТА МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОДА
ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕННЯ АПІАЛАЧ (СПА)
ЖЕЛУВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В М. СЛУНІСКУ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ПРИШІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (СЛОВАЧЧИНА)
ДЕРЖАВНА ВИЩА ПРОФЕСІЙНА ШКОЛА
У М. ХЕЛІМ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ПІВДЕННО-ЗАХІДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. НЕОФІТА РИЛСКИ (М. БЛАГОСВІРАЛ, БОЛГАРІЯ)

РОЛЬ ОСВІТИ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ГІРСЬКОГО РЕГІОНУ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ*

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, 20-22 ВЕРЕСНЯ 2017 РОКУ

ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННСВИХ НАВИЧОК МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ЗА УМОВ ПОЛІЕТНІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКАРПАТТЯ

Наукові дослідження з проблеми формування культури мовлення майбутніх учителів у діалектному середовищі продиктовані вимогами сьогодення, оскільки перед вищою школою стоїть завдання підготувати висококваліфікованих спеціалістів, які вільно володіють професійним мовленням: послуговуються офіційно-діловим, науковим та розмовним стилями з урахуванням територіальних діалектів; мають чітке уявлення про терміни та раціональне їх використання у професійному мовленні; уміють висловлюватися на професійну тему, уникаючи змішаних і соціальних діалектизмів; мають навички культури професійного спілкування тощо.

Потреба розвивати мовну особистість, здатну висловлюватися грамотно, продукувати певні ідеї адекватними мовними засобами, спонукає до розробки науково обгрунтованої ефективної методики роботи з діалектизмами у мовленні студентів, формуванні в них діалектологічних знань, методичних умінь і навичок застосування цих знань у майбутній педагогічній діяльності [1, с. 4]. На нашу думку, рівень культури мовлення студентів підвищиться, якщо формування мовленнєвих умінь і навичок здійснювати на комунікативно-діяльнісній основі; основну увагу на заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) приділяти розвитку усного мовлення студентів з урахуванням діалектних особливостей регіону, а також поліетнічного середовища Закарпаття; систематично працювати над розширенням лексичного професійного мінімуму студентів і збагаченням їхнього мовлення, що відповідає нормам літературної мови, застосовуючи інтерактивні імітаційні методи навчання, та ін.

У мовленні студентів Закарпаття, окрім територіальних, наявні змішані діалектизми, спричинені явищем впливу російської мови, які теж викликають значні труднощі у спілкуванні українською мовою. Певною мірою впливають на мовлення студентів і соціальні діалектизми (жаргонізми, сленгізми), що побутують у різних молодіжних, професійних колективах і є символом належності до певної соціальної групи. Змішані та соціальні діалектизми негативно впливають на мовлення майбутніх фахівців: вони засмічують його.

Відтак поліетнічне середовище Закарпаття ставить певні вимоги до підготовки майбутнього педагога. Ідеться, зокрема, про дотримання таких засад: «1. Абстрагування від національного чинника в процесі міжособистісного спілкування. На сьогодні ми все частіше зустрічаємося з протилежною поведінкою не тільки серед дорослих, але й серед дітей. 2. Такт у спілкуванні з людьми іншої національності. Тактовна людина ніколи не дозволить собі образити або принизити людину іншої національності, висміюючи традиції, звичаї народу або використовуючи анекдоти, жарти, приказки про представників іншої національності. Однак і цей принцип далеко не завжди реалізується в поведінці учнів загальноосвітніх шкіл. 3. Для людини будь-якої національності властиво шанобливо ставитися до ритуалів, обрядів, звичаїв, традицій будь-якого етносу. У кожного етнічного колективу є свої специфічні традиції, які для представників іншої національності можуть бути незрозумілі і навіть здаватися абсурдними. Проте, скільки б не виникало видимих підстав для обговорення доцільності дотримання тієї чи іншої національної традиції або звичаю, ніколи не слід нав'язувати людині негативних оцінок і установок її етнічного колективу. 4. Вступаючи в обговорення національно-етнічних проблем, необхідно чітко усвідомлювати той обсяг знань, якими людина володіє про певну націю. Найчастіше основні знання про сферу життя того чи іншого етносу люди черпають з таких джерел, як публікації у «жовтій» пресі, мережі Інтернет, розповіді інших людей, що дуже часто носять провокаційний характер. 5. Потрібними є знання про традиції, звичаї тих етнічних груп населення, які мешкають у певному середовищі, а також їх мови. Людина сама повинна освоїти мінімальні вимоги етикету, властиві етнічному оточенню. При цьому особливо важливими є знання та

дотримання заборонних норм. Правила ввічливості кожного народу – це дуже складне поєднання національних традицій і звичаїв. І де б не була людина, вона повинна поважати традиції національного оточення і вести себе відповідно до їх норм» [2].

Отже, мовлення забезпечується також суспільними функціями мови. Фактичне і рівноцінне функціонування мови в усіх сферах діяльності людини (функціональних стилях, загальнонаціональній та діалектній формах) особливо важливим є для суспільства з багатомовним оточенням. Особливо це стосується поліетнічного Закарпаття, де велике значення для формування мовленнєвої культури майбутнього педагога має діалектне середовище. Центральними поняттями, на основі яких варто будувати систему роботи над формуванням культури мовлення студентів за діалектних умов, є культура мовлення, норми літературної мови, комунікативні якості мовлення, етикет ділового спілкування тощо. Сформувавши культуру мовлення студентів можна шляхом удосконалення навичок усного й писемного мовлення. Уважаємо, що першочерговим завданням у цьому напрямі є розвиток усного зв'язного мовлення, під час якого вдосконалюються комунікативні уміння й навички.

Удосконалення культури мовлення студентів є невід'ємною частиною формування професійних і ділових якостей спеціаліста, органічною потребою національного виховання.

Література

1. Білавич Г. Діалектне розмаїття Карпатського краю / Галина Білавич, Тетяна Лисечко, Тетяна Стамбульська. – Івано-Франківськ: НАІР, 2014. – 180 с.

2. Шулла Т. А. Виховання культури спілкування учнів у позаурочний час / Т. А. Шулла [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dspace.uzhnu.edu.ua

Катерина Романенко

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Проблема готовності до педагогічної діяльності знайшла своє відображення у дослідженнях А. Ліненко, О. Мороза, В. Слассьоніна; сутність готовності вчителя до професійної діяльності розкрита у працях В. Бездуха, О. Дубасенюк, Д. Пашенко, С. Сисоевої, Г. Троцько та ін. [2].

Дослідник Р. Гурін вважає, що «вміння, необхідні майбутньому вчителю для професійної діяльності, пов'язаної з використанням засобів ІКТ, є динамічною системою усвідомлених дій педагога, спрямованих на організацію навчальної діяльності учнів та позаурочної діяльності вчителя за допомогою засобів ІКТ, яка ґрунтується на специфічних властивостях особистості та необхідних для цього знаннях» [1]. Комплекс умінь, необхідних майбутньому вчителю початкової школи для професійної діяльності з використання засобів ІКТ, поділений цим дослідником на п'ять груп: базові, технологічні, спеціальні, інтегративні та поліфункціональні вміння. Запропоноване Р. Гуріном формування вмінь підпорядковане принципу ієрархії рівнів: студент не може перейти на наступний рівень, не опанувавши уміння попереднього [1].

Аналізуючи недоліки чинних навчальних планів і програм ВНЗ, ми визначились у тому, що ефективність процесу формування професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи до використання ІКТ під час вивчення природознавчих дисциплін молодшими школярами передбачає єдність таких компонентів: спрямованість на оволодіння ІКТ; готовність до використання засобів ІКТ; комп'ютерна грамотність; урахування психолого-педагогічних особливостей використання комп'ютерної техніки; урахування дидактичних аспектів викладання природничих дисциплін у початковій школі.

Опираючись на змістово-діяльнісний підхід до формування підготовленості студентів у застосуванні ІКТ, ми виокремили такі етапи в процесі формування: мотиваційний, цільовий,